

Bulaşıcı Hastalık Broşürü**Hepatit C**

Hepatit C hastalığına, hastalık bulaşmış kanla temas yoluyla yayılan bir virüs neden olmaktadır. Kullanılan iğne ve enjeksiyon malzemelerinin steril olması hastalığın yayılmasını önlemede anahtar rol oynar. Ayrıca, hepatit C taşıyıcısı olan kimselerin kanlarını başkalarına bulaştırmama konusunda dikkatli olmaları gerekir

Son güncelleme: 07 Aralık 2007

Hepatit C hastalığı nedir?

- Hepatit C hastalığı, hepatit C virüsünün (HCV) neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır. Hepatit C virüsünün çeşitli farklı genotipleri (veya türleri) mevcuttur.
- Hastalık karaciğerin iltihaplanmasına ("hepatit" olarak bilinir) neden olur
- Hastalığa yakalanan kimselerin yaklaşık dörtte biri, bir kaç ay içinde virüsten arınırlar
- Diğer dörtte üçlük kesim hastalığı süregen (kronik) olarak taşırlar ve bunların çoğu hastalığı ömür boyu bünyelerinde bulundururlar. Bu kimselerin bazıları, virüsün bulaşmasından yıllar sonra siroz veya karaciğer kanserine yakalanırlar.

Belirtiler nelerdir?

- Hepatit C virüsü bulaşan kimselerin yaklaşık %10 ila %20'si, bulaşmadan 2 hafta ila 6 ay (genel olarak 6-9 hafta) kadar sonra belirti gösterirler. Bu belirtiler arasında yorgunluk, iştahsızlık, mide rahatsızlığı, mide bulantısı, kusma, sarılık (gözlerin ve cildin sararması) ve koyu idrar çıkarma gibi belirtiler sayılabilir.

Nasıl yayılmaktadır?

- Tamamen iyileşmemiş olan bir hepatit C hastası, hastalığı bulaştırabilir
- Hepatit C hastalığı, hastalık bulaşmış olan bir kimsenin kanına aşağıdaki yollardan temas edilmesi ile yayılır:
  - uyuşturucu enjekte ederken, vücutta dövme yaparken veya delik açarken hastalık bulaşmış iğneleri kullanmak veya enjeksiyon malzemelerini paylaşmak

- o kan nakli (bu Avustralya'da 1990'dan önce yapılmış olabilir)
- o iğne yaralanmaları
- o virüs bulaşık aletlerin kullanıldığı tıbbi işlemler
- o üzerinde kan olabilecek şahsi malzemeleri paylaşmak (örneğin, jiletler, diş fırçaları, tırnak makasları)
- Hepatit C hastalığı cinsel yoldan nadiren bulaşır; ancak kanla temas olan durumlarda ihtimal daha fazladır
- Hepatit C, bazı hallerde hamilelik döneminde veya doğum sırasında hepatit C hastalığı olan bir anneden bebeğine bulaşabilir. Annenin yakın geçmişte hastalığa yakalanmış olması ya da HIV mikrobunu taşıması halinde bulaşma riski daha fazladır
- Hepatit C; sarılma, yiyecek veya çatal-bıçak paylaşma veya aynı tuvaleti kullanma yoluyla yayılmaz. Hastalığın, süte kan bulaşmamış olması durumunda, ana sütü yoluyla bulaştığı da sanılmamaktadır
- Hastalığın farklı genotipleriyle bir kimseye tekrar bulaşması olasıdır

Kimler risk altındadır?

- İğneyle uyuşturucu kullananlar
- Hepatit C hastası olan annelerin bebekleri
- Hemodiyaliz hastaları
- Sağlık bakım çalışanları
- Hepatit C hastalığının fazla olduğu ülkelerde yaşayan kimselerden doğan kimseler (Afrika'nın bazı bölgeleri ve Mısır gibi)
- Vücuduna steril olmayan aletlerle dövme yaptıran veya delik açtıran kimseler
- Tutuklular.

Hastalık nasıl önlenir?

Hastalıktan kaçınmak için:

- Enjeksiyon malzemelerini paylaşmayınız
- Üzerinde kan olabilecek kişisel eşyaları paylaşmayınız
- Eğer vücudunuza dövme yaptırır veya delik açtırırsanız, kullanılan malzemenin steril olduğundan emin olunuz
- Güvenli cinsel ilişkide bulununuz.

HCV bulaşmasını önleyecek bir aşı mevcut değildir. Ayrıca immunoglobulin de etkili değildir. Avustralya kan bankaları 1990 yılından beri bağışlanan kanları hepatit C taramasına tabi tutmaktadır.

Eğer hepatit C taşıyorsanız:

- Kan bağışında bulunmayınız. (Bazı hallerde hepatit C taşıyan bir kimseden alınan organlar, halihazırda hepatit C bulaşmış olan kimselere bağışlanabilir.)
- Enjeksiyon malzemelerini başkalarıyla paylaşmayınız
- Kanınızın başka kimselere bulaşmaması için çok dikkatli olunuz
- Bir yere kan dökülmesi halinde, bunu kağıt havluyla temizleyiniz ve herhangi bir iz kalmayınca kadar su ve deterjanla iyice temizleyiniz. Eğer

halı üzerine fazlaca kan dökülürse, halının şampuanla veya buhar yöntemiyle temizlenmesi gerekebilir

- Yaralarınızı su geçirmez bantla kapatınız
- Cinsel ilişki sırasında kan bulaşmasının olabileceği hallerde prezervatif kullanınız.

Nasıl teşhis edilmektedir?

Yapılan kan testleri şunlardır:

- Hepatit C virüsü antikor testi (bir kimsenin hayatının bir safhasında virüse maruz kaldığını gösterir; ancak virüsün hala kanda olup olmadığını göstermez – daha önce hepatit C hastası olan kadınların bebekleri, hayatlarının ilk bir yıl kadar süresince annelerinin antikorlarını vücutlarında taşıyabilirler. Ancak bu hastalığın bebeğe bulaştığı anlamına gelmez).
- PCR benzeri bir nükleik asit testi (virüsün kanda mevcut olup olmadığını gösterir)
- Virüs yüklemesi testi (kandaki virüs miktarını gösterir)
- Genotip testi (kandaki virüsün türünü gösterir – bu yapılacak tedavinin planlanmasında faydalı olur)
- Karaciğer işlev testleri; bu testler karaciğerdeki mevcut hasarı gösterir

Karaciğer doku örnekleme (karaciğerden küçük bir parça alınarak mikroskop altında incelenmesi işlemi), olabilecek karaciğer hasarının türünü ve boyutunu gösterir ve yapılacak tedavinin planlanmasında faydalı olabilir.

Nasıl tedavi edilmektedir?

- Son yıllarda hepatit C tedavisinde önemli gelişmeler olmuştur
- Interferon ve Ribavirin adı verilen ilaçlar bazı kimselerde hepatit C hastalığını başarılı olarak tedavi edebilir
- Tedavinin başarılı olması virüsün türüne ve kandaki virüs miktarına bağlıdır
- Yapılan tedavi, 2 ve 3 tipi virüsleri taşıyan kimselerde %80; 1 tipi virüsleri taşıyan kimselerde ise %50'ye varan oranda virüsü temizleyebilir
- Bu ilaçların genel olarak 6 ila 12 ay kadar kullanılması gerekir ve bunlar bazen ciddi yan etkilere neden olabilirler.

Hepatit C hastalığını taşıyan kimselerin karaciğerlerinde daha fazla hasar olma tehlikesini azaltmak için şunları yapması gerekir:

- Hepatit A ve hepatit B aşılarını yaptırınız
- Alkol tüketimini en aza indiriniz
- Reçeteli ve reçetesiz ilaçları almadan önce bir doktora başvurunuz.

Halk sağlığı tepkisi nedir?

Hepatit C hastalığı, doktor ve laboratuvarlar tarafından yetkililere bildirilmesi gereken hastalıklardandır. Halk sağlığı birimlerindeki görevliler, risk etkenlerini belirlemek için yeni hastalık vakalarını araştırmaktadırlar. Risk etkenlerinin gözlemlenmesi, önleyici programların geliştirilmesinde faydalı olmaktadır.

Hepatit C hakkında daha fazla bilgi için

- **NSW Hep C Yardım Hattı tel: 9332 1599 veya 1800 803 990**
- **ADIS (Alkol ve Uyuşturucu Danışma Servisi) 9361 2111 veya 1800 422 599**
- **NUAA (NSW Madde Kullanıcılar ve AIDS Cemiyeti) 9369 3455 ve 1800 644 413**

Daha fazla bilgi – NSW’de bulunan Halk Sağlığı Birimleri

Daha fazla bilgi için lütfen doktorunuza, yerel halk sağlığı birimine veya toplum sağlık merkezine başvurunuz – Beyaz Sayfaların başında *NSW Government* başlığı altında arayınız.

Kentsel Alanlar	Bölge	Numara	Kırsal Alanlar	Bölge	Numara
Northern Sydney/Central Coast	Hornsby	02 9477 9400	Greater Southern	Goulburn	02 4824 1837
	Gosford	02 4349 4845		Albury	02 6080 8900
South Eastern Sydney/Illawarra	Randwick	02 9382 8333	Greater Western	Broken Hill	08 8080 1499
	Wollongong	02 4221 6700		Dubbo	02 6841 5569
Sydney South West	Camperdown	02 9515 9420		Bathurst	02 6339 5601
Sydney West	Penrith	02 4734 2022	Hunter/New England	Newcastle	02 4924 6477
	Parramatta	02 9840 3603		Tamworth	02 6767 8630
Justice Health Service	Matraville	02 9311 2707	North Coast	Port Macquarie	02 6588 2750
NSW Department of Health	Nth Sydney	02 9391 9000		Lismore	02 6620 7500
NSW Health: www.health.nsw.gov.au					